

Det europæiske økonomiske Fællesskab og Danmarks grundlov*

Af professor Max Sørensen

Ved Folketingets beslutning den 4. august 1961, vedtaget med 152 stemmer mod 11, be- myndigedes regeringen til at indlede forhand- lingen med de seks medlemsstater i Det euro- pæiske økonomiske Fællesskab med henblik på Danmarks optagelse sammen med Storbri- tannien.¹ Beslutningen har imidlertid på ingen måde bragt den offentlige debat om spørgsmå- let til ophør. Et af de temaer, der indgår i de- batten, er det forfatningsretlige. Er det efter den gældende grundlov muligt for Danmark at tiltræde den i Rom den 25. marts 1957 under- tegnede traktat,² hvorved Fællesskabet opret- tede, eller er grundlovsændring nødvendig?

Med de strenge – næsten prohibitive – krav, grundloven stiller til gennemførelsen af æn- dringer i dens indhold, er det rejste spørgsmål naturligvis meget mere end et spørgsmål om at vælge den korrekte fremgangsmåde til at nå et givet mål. Det er et led i den politiske kamp for og imod Danmarks tiltrædelse. Derfor har de- batten bredt sig langt uden for juristernes kreds, og derfor er der – selv af jurister – frem- ført argumenter, hvis juridiske grundlag er yderst spinkelt. At en debat om et grundlovs- spørgsmål ikke i et folkestyre bør være et privi- legium for specialister er ubestrideligt, men det må på den anden side være en pligt for dem, der som dyrkere af deres fag særligt beskæfti- ger sig med disse spørgsmål, at ytre sig i deba- ten og vurdere de fremførte synspunkter og ar- gumenter ud fra en speciel, faglig målestok. Det følgende er et bidrag til en sådan vurde- ring.

Problemet knytter sig til grundlovens § 20, hvis fulde ordlyd er følgende:

Stk. 1. Beføjelser, som efter denne grundlov tilkommer rigets myndigheder, kan ved lov i nærmere bestemt omfang overlades til mel- lemfolkelige myndigheder, der er oprettet ved gensidig overenskomst med andre stater til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde.

Stk. 2. Til vedtagelse af lovforslag herom kræves et flertal af fem sjettedele af folketi- ngets medlemmer. Opnås et sådant flertal ike, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og oprethol- der regeringen forslaget, forelægges det fol- ketingsvælgerne til godkendelse eller forkas- telse efter de for folkeafstemninger i § 42 fastsatte regler.

Det er i almindelighed ubestridt, at traktaten om Det europæiske økonomiske Fællesskab indebærer en overdragelse af konstitutionelle beføjelser fra medlemsstaterne til de ved trak- taten oprettede internationale organer. Dis- kussionen har hovedsagelig drejet sig om spørgsmålet, hvorvidt traktaten opfylder de betingelser § 20 stiller til en sådan overdragel- se. Inden dette undersøges nærmere, vil det imidlertid være hensigtsmæssigt at undersøge, hvilke led i traktatens system der indebærer overdragelse af beføjelser, og hvilken karakter disse beføjelser har.³

I. Traktatens bestemmelser om Fællesskabets beføjelser

Den legislative funktion. Den vigtigste trak- tatbestemmelse i denne henseende er art. 189 vedrørende den retlige karakter af de akter der kan udfærdiges af Fællesskabets to besluten- de organer, Rådet og Kommissionen.

En kategori af disse akter benævnes »forord- ninger« (på fransk: »réglements, på tysk: »Ver- ordnungen«) og artiklens 2. del karakteriserer deres retsvirkninger således:

»En forordning er almenyldig. Den er fuldtud bindende og finder umiddelbar an- vendelse i samtlige medlemsstater.«⁴

Af en række andre bestemmelser i traktaten fremgår, at forordninger kan udfærdiges om emner, der i Danmark er lovgivningsanliggen- der. Eksempelvis kan nævnes art. 43 vedrøren- de den fælles landbrugspolitik, art. 49 om ar-